

פירות נוי

פנינים יקרים מתורת רבינו הגדול הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "משך חכמה" על התורה

פרשת נצבים - וילך

מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' נ תשפ"ו טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@ybdaskal.com כל הזכויות שמורות ©

להורדת כל המשך חכמה עם בינת החכמה חינוס לחץ כאן

ביאור מופלא מדוע כתוב תבוא את העם ולא כתוב עם העם

א. [ו] (לא, ז) "וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לַיהוָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינַי כָּל יִשְׂרָאֵל חֹזֵק וְאִמָּץ כִּי אַתָּה תִּבְּוֹא אֶת הָעָם הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם וְאַתָּה תִּנְחִילָנָה אוֹתָם" ע"כ. יש לדקדק: [א. ה. הרבה מהדקדוקים כבר ישב רבינו לעיל, אבל כך דרכו לתרץ בכמה אנפין, ששבעים אפין לתורה] א. לאיזה ענין התכוון משה רבינו שאמר ליהושע חזק ואמץ. ואין לומר דהכונה שיחזק ויאמץ בהנהגה של העם, שהרי לא אמר אתה "תביא" את העם, שמשמעו שתנהיג את העם לבד, אלא אמר "תבוא" את העם, שמשמעו שיבוא יחד עם ישראל לארץ ישראל. ב. למה אמר העם "הזה", די לומר העם. ג. מדוע באמת לא אמר "תביא" והרי יהושע היה מנהיג ישראל, והוא הביא את ישראל, ומה הוא לשון "תבוא". ד. הרי עיקר חזק ואמץ היא הנחלת הארץ, והיה צריך לומר חזק ואמץ כי אתה תנחילנה, והפסיק בדבר אחר. ד. מדוע כפל וכתב "ואתה" תנחילנה.

ב. אבל הביאור בכל זה, דלעיל כתיב (דברים א, לד-לח) "(לד) וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קוֹל דְּבָרֵיכֶם וַיִּקְצָף וַיִּשְׁבַּע לֵאמֹר: (לה) אִם יִרְאֶה אִישׁ בְּאֻנְשֵׁי הָאֱלֹהִים הַדּוֹר הַזֶּה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָתֵת לַאֲבֹתֵיכֶם: (לו) זולתי כָּלֵב בֶּן יִפְנֶה הוּא יִרְאֶנָּה וְלוֹ אֶתְּנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּרְשָׁה וְלִבְנָיו יַעַן אֲשֶׁר מָלֵא אַחֲרֵי ה': (לז) גַּם כִּי הִתְאַנֵּף ה' בְּגִלְלָתְכֶם לֵאמֹר גַּם אַתָּה לֹא תִבָּא שָׁם: (לח) וַיִּהְיֶה בֶן נֹון הָעֹלָמֵד לִפְנֵיךָ הוּא יָבֵא שָׁמָּה אֹתוֹ חֹזֵק כִּי הוּא יִנְחִילָנָה אֶת יִשְׂרָאֵל", ולמרות ההבטחה של ה', יתכן שלא יבוא הדבר הטוב שיהושע ינחילנה, כי לפעמים חלילה החטא גורם, כמו שאמרו חז"ל בברכות (ד, א).

ג. לכן אמר משה ליהושע, תחזק ותאמץ להנחיל את ישראל, ולא יעלה בלבך ספק בהבטחת ה' יתברך, כי כמו שמכל אלו שנמנו בראשונה במנין העם לא נשארו רק אתה וכלב (יהושע יד, ו-יד), ונתקיים במלואו דבר ה' שאמר (דברים א, לח) "וַיִּהְיֶה בֶן נֹון הָעֹלָמֵד לִפְנֵיךָ הוּא יָבֵא שָׁמָּה", כך יתקיים במלואו סוף הכתוב "אֹתוֹ חֹזֵק כִּי הוּא יִנְחִילָנָה אֶת יִשְׂרָאֵל".

ד. ובזה מבואר מדוע אמר משה ליהושע חזק ואמץ, דהיינו על זה שינחיל את ישראל, אלא שהקדים לומר כי אתה תבוא עם העם הזה, שמזה שראית שמכל העם נשארו רק אתה וכלב עם העם "הזה", היינו העם שלא היה במנין הפקודים הראשון, כך תתקיים הבטחת ה' שאתה תנחילנה, שתבוא עם העם, ולכן כפל "ואתה", כי הם שני ענינים. ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.

ה. תמצית דבריו: עוד טעם שאמר תבוא את העם, ולא אמר תביא את העם, כי התכוון משה לומר ליהושע, שמזה שאתה נשארת מכל המנין הראשון יחד עם כלב, ואתה וכלב בלבד תבוא עם העם הזה, שלא היה במנין הראשון, והתקיימה הבטחת ה' שיהושע ישאר עם כלב, כך גם תתקיים הבטחת ה' שאתה תנחילנה.